

Το πρόβλημα των βιβλίων

Είναι αστείο, αλλά στον τόπο με τη μικρότερη αναγνωσιμότητα βιβλίων σε όλο τον δυτικό κόσμο στήνονται οι μεγαλύτεροι καβγάδες για τα βιβλία. Δεν πρέπει να υπάρχει άλλη χώρα στην οποία ο πρωθυπουργός καλείται να απαντήσει για ένα εδάφιο ενός βιβλίου του Δημοτικού. Οπως επίσης δεν υπάρχει άλλη χώρα στην οποία οι μαθητές καίνε τα βιβλία στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Η συζήτηση για το σχολικό βιβλίο ιστορίας της Γ' Λυκείου τίθεται και πάλι σε λάθος βάση. Το πρόβλημα δεν είναι ότι η «ακατονόμαστη» χώρα εμφανίζεται ως «Μακεδονία». Δεν είναι καν ότι υπάρχει ένας χάρτης της ναζιστικής περιόδου που προσδιορίζει τα σύνορά μας στην Καβάλα. Το πρόβλημα είναι η προχειρότητα έκδοσής του. Αν δεν είχε εκδοθεί πρόχειρα θα υπήρχε η επεξηγηματική λεζάντα για τον επίμαχο χάρτη. Επίσης, δεν θα εμφανίζονταν διπλές φωτογραφίες στην ίδια σελίδα και δεν θα υπήρχαν τόσα (και τόσο) εξόφθαλμα τεχνικά λάθη.

Το βασικό πρόβλημα -που δυστυχώς πνίγεται στις υστερίες- για τα σχολικά βιβλία είναι ότι καίγονται στο τέλος της χρονιάς. Είναι τόσο προχειροφτιαγμένα που κανείς δεν θέλει να τα κρατήσει. Αυτό αποτελεί μια ακόμη αποτυχία του σοβιετικού μοντέλου παιδείας που υπάρχει στη χώρα. Όταν υπάρχει κεντρικός σχεδιασμός ακόμη και στο επίπεδο των σχολικών βιβλίων, επόμενο είναι κάθε κυβέρνηση να απολογείται για κάθε παράγραφο και για κάθε χάρτη. Σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο οι σύλλογοι καθηγητών αποφασίζουν ποια βιβλία θα χρησιμοποιήσουν. Το κράτος μπορεί να επιδοτεί την αγορά τους, αλλά αποκεντρωμένα οι δάσκαλοι με τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων αποφασίζουν.

Η αντίρρηση είναι εύλογη και προφανής: τι θα γίνει αν κάποιοι καθηγητές και κάποιοι σύλλογοι γονέων επιλέξουν «κακά» βιβλία ή έστω βιβλία που κάποιοι θεωρούν «κακά»; Πραγματικά υπάρχει η πιθανότητα να επιλεγούν για κάποια σχολεία «κακά» βιβλία. Η πιθανότητα όμως αυτή είναι προτιμότερη από τη βεβαιότητα ότι όλα τα σχολεία θα έχουν «κακά» βιβλία. Διότι, αν κρίνουμε από τις συζητήσεις που εγείρονται κάθε λίγο και από το γεγονός ότι τα βιβλία καίγονται στο τέλος της χρονιάς, κανείς δεν μένει ευχαριστημένος.

Με την αποκέντρωση των αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο, εκείνοι που αποφασίζουν έχουν το όφελος ή το κόστος των αποφάσεων.

Και ας μην αυταπατώμεθα: τα δικά τους παιδιά είναι, θα φροντίσουν για το καλύτερο. Θα προσέξουν περισσότερο απ' όποιο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, όσο καλό κι αν είναι αυτό.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 13.9.2007